GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 156. Dumineca, 13 (25) Iulie. 1886.

Braşovŭ, 12 Iulie 1886.

Erĭ amŭ vorbitŭ de marea bătaiă de capŭ, ce-o pricinuesce Ungurilorŭ cestiunea armatei. Organisaţia dualistă a monarchiei nóstre aduce cu sine, ca, voindŭ a studia situaţiunea ei, sĕ ne ocupămŭ şi de nĕcasurile celorŭ din Cislaitania austriacă.

Neajunsurilorŭ, de carĭ sufere poporaţiunea întrégă din partea de dincolo a monarchiei, le-a datŭ espresiune ḍilele acestea organulŭ Cehilorŭ „Politik“ într'unŭ articulŭ întitulatŭ: „aşa nu mai merge!“ care produse unŭ viu rĕsunetŭ în tabĕra oposiţiunei germane.

Cearta dintre naţionalităţĭ a luatŭ — ḍice numita fóiă — în Austria nisce proporţiunĭ ne mai suportabile. Separarea chimică a elementelorŭ naţionale face din ḍi în ḍi cele mai durerόse progrese.

„Acéstă separare nenaturală — continuă „Politik“ — serbézā aḍi orgii formale, mai multŭ séu mai puţinŭ pretutindenea, unde se află diferite naţionalităţĭ. Aicĭ nisce consilierĭ comunalĭ germanĭ eschidŭ pe candidaţii slavĭ dela tóte posturile orăşenescĭ, colo se punŭ birturĭ şi localităţĭ de petrecere, din punctŭ de vedere naţionalŭ, pe lista de proscripţiune. Cetăţenii uneia şi aceleiaşĭ ţĕrĭ, carĭ prin interesele lorŭ comune suntŭ avisaţĭ la cea mai strînsă legătură, suntŭ cu forţa desbinaţĭ şi înduşmăniţĭ din nisce pretinse consideraţiunĭ naţionale. Până în sanctuarulŭ familiei străbate cérta naţională şi nu cruţă nicĭ unŭ tĕrîmŭ. Nu se mai póte ridica unui poetŭ unŭ monumentŭ, fără ca sĕ se aprinḍă cértă naţională, şi cele mai încurcate cestiunĭ arheologice şi paleografice ale sciinţei degenerézā îndată în certurĭ rĕutăciόse, în carĭ jócă rolulŭ lorŭ principalŭ invidia şi pofta de calumniare. Décă unŭ străinŭ va studia aceste relaţiunĭ, trebue sĕ ajungă la convincţiunea, că Austria nu este locuită de fraţĭ, carĭ suntŭ alipiţĭ prin iubire şi credinţă, ci totŭ numai din antagoniştĭ înverşunaţĭ, carĭ caută setoşĭ orĭce pricină de cértă; întristatulŭ cetăţénŭ alŭ acestui statŭ însĕ înţelege pe deplinŭ, că aşa nu mai merge“.

Era naturalŭ, ca foile Nemţilorŭ centraliştĭ sĕ esploateze în favorulŭ politicei lorŭ, contrare împăcărei naţionalităţilorŭ, articululŭ de mai susŭ alŭ organului cehicŭ.

Le a venitŭ în ajutorŭ şi o fóiă polonă din Lembergŭ, „Dziennik Polsky“, care vorbindŭ despre resultatulŭ misiunei cabinetului Taaffe ḍise, că programa acestuia de a împăca naţionalităţile a fostŭ una din cele mai false programe politice-parlamentare, de órece o asemenea împăcare e tréba naţionalităţilorŭ însăşĭ şi a conducĕtorilorŭ lorŭ. Comitele Taaffe, ḍice fóia polonă, numai aceea a dobêndit'o, că Nemţii s'au constituitŭ într'o partidă naţională esclusivă, şi formarea clubului germanŭ este în prima liniă meritulŭ séu vina sistemului Taaffe.

La's că nicĭ una din partidele dreptei nu e mulţămită cu privire la aspiraţiunile ei, dér apoi nimenĭ nu va ḍice că Nemţii suntŭ mulţămiţĭ, din contră tóte semnele arată, că nemulţămirea între ei ia dimensiunĭ totŭ mai marĭ. Şi totuşi Taaffe n'a voitŭ alta decâtŭ a pune la cale o împĕcare generală. De aceea, încheiă fóia polonă, misiunea lui Taaffe n'a rĕuşitŭ şi acum dênsulŭ începe a se retrage pe faţă şi fără reservă. .

Suntŭ în adevĕrŭ unele semne, că comitele Taaffe a mai cârnitŭ puţintelŭ şi spre tabăra Nemţilorŭ, ca să nu fiă pré amărîţĭ. Acésta s'a simţitŭ din atitudinea autorităţilorŭ la întrunirea adunărei generale a Schulvereinului germanŭ din Austria şi Nemţii susţinŭ, că numirea ministrilorŭ Gautsch şi Bacquehem indică deja o însemnată schimbare politică în cabinetŭ.

Cu tóte acestea însă comitele Taaffe pare a fi încă departe de a renunţa la misiunea sa, şi câtŭ pentru Cehĭ, Polonĭ ş. a. ei nu numai că nu s'au descurageatŭ, ci de când cu schimbările personale în comandamentulŭ armatei din Ungaria ei speră şi mai multŭ, că la încheierea noului pactŭ cu Ungaria vorŭ isbuti cu pretensiunile lorŭ. Foile cehice s'aştéptă ca şi sigur că votulŭ Reichsrathului în cestiunea petroleului va trebui sĕ fiă primitŭ în cele din urmă de către guvernulŭ unguresců şi că vorŭ isbuti Cehii şi cu pretenţiunile lorŭ în privinţa Băncii.

Vomŭ vedé ce va mai fi. Deocamdată putemŭ constata marĭ nemulţămirĭ dincóce şi dincolo de Laitha şi, ceea ce este mai tristŭ, o stare de lucrurĭ neisprăvită. „Politik“ e de părere, că Cehii vorŭ trebui sĕ arboreze steagulŭ autonomistŭ şi sĕ iniţieze astfelŭ o acţiune politică energică a federalismului în contra centralismului ca astfelŭ luptele sĕ fiă transplântate de pe tĕrêmulŭ naţionalŭ pe celŭ politicŭ. Orĭ cum va fi însĕ, nu credemŭ că desbinarea va puté înceta în curêndŭ. Nu se póte face în câţiva anĭ ceea ce s'a negligeatŭ într'unŭ seculŭ.

Cestiunea armatei în Ungaria.

Scirile aduse de „Neues Pester Juornal“ se desmintŭ din partea oficioşilorŭ. „Coresp pol.“ asigură, că d. Tisza va remâné la moşia sa în Geszt până la 31 Iuliu, când va sosi în Pesta, unde va sta până la 15 Augustŭ şi va pleca apoi la băile de mare în Ostenda. Se desminte şi faima după care ministrulŭ-preşedinte Tisza ar avea de gândŭ a pleca la Viena. Câtŭ pentru pensionarea generalului Edelsheim asigură corespondentulŭ ḍiarului N. fr. Presse«, că Tisza a avutŭ de mai înainte cunoscinţă de ea; dér despre avansarea generalului Ianski ministrulŭ preşedinte sĕ nu fi sciutŭ nimicŭ. Şi tocmai acéstă înaintare a produsŭ amărăciunea cea maĭ mare în Ungaria, de aceea sĕ şi silescŭ oficioşii de ai slăbi importanţa, calculândŭ că numai puţinĭ generalĭ suntŭ, peste carĭ a săritŭ Ianski avansândŭ la postulŭ de divisionarŭ.

Pe când ḍiarulŭ »Nemzet« tace, pressa oposiţională continuă a striga că naţia maghiară este în periculŭ. „*Pesti Naplo*“ ḍice, că Tisza voiesce sĕ trăgănéscă lucrulŭ, în credinţă, că în timpŭ de două lunĭ iritaţiunea se va domoli şi astfelŭ anunţarea unei interpelaţiunĭ va deveni superfluă; Tisza se face că nu vede şi că nu aude. „*Egyetertes*“ observă: „Aceste suntŭ dér resultatele guvernului, care a fostŭ prémăritŭ prin iubileulŭ din anulŭ trecutŭ. Ţéra póte vedé acum din esemple practice ce valóre au avutŭ declaraţiunile acele, carĭ au formatŭ titlulŭ strălucitŭ alŭ iubileului. Acésta este dér „stabilitatea guvernului,“ care avea sĕ însemneze întărirea cónstituţiei maghiare şi inviolabilitatea ideei de statŭ maghiarŭ. Acesta este omulŭ de statŭ de care însĕ nu se póte lipsi ţéra şi care pretinde a avea o posiţiune tare în încrederea naţiunei şi a coronei!“ Cu aceste cuvinte ironice sbiciuesce fóia stângei estreme guvernulŭ Tisza.

„Neues Wiener Tagblatt“ primesce din Peşta o corespondenţă în care după ce se descriu tóte fasele afacerei Ianski şi se accentuézā că ministrului-preşedinte i s'au fostŭ adusŭ din tóte părţile omagie pentru cunoscuta sa declaraţiă ca unui suveranŭ, se afirmă că prin înaintarea generalului Ianski cercurile decisive au avutŭ de scopŭ a *sdruncina credinţa* ce să lăţise în Ungaria *despre atotputernicia d-lui. Tisza.*

Austro-Ungaria şi Muntenegru.

„Diarului »Bosnische Post« i se scrie din Cetinje, că cei din Viena se pare în fine că s'au săturatŭ de continuele neajunsurĭ dela graniţa herţegovino-muntenegrénă pricinuite de tâlharĭ şi că s'arŭ fi folositŭ de presenţa prinţului *Nichiţa* în Baden, lângă Viena, spre a-i face seriόse representaţiunĭ. In ḍilele acestea a sositŭ adecă în Cetinje unŭ avisŭ telegraficŭ alŭ prinţului, ca sĕ se pună mâna în fine pe acei rĕufăcĕtorĭ, carĭ în timpulŭ din urmă au făcutŭ nesigure prin escursiunile lorŭ tâlhărescĭ ţinuturile mărginaşe cu Muntenegru. S'au şi trimisŭ în adevĕrŭ 300 de ostaşĭ muntenegrenĭ sub conducerea duorŭ căpitanĭ, carĭ au cutrieratŭ demonstrativŭ munţii dealungulŭ graniţelorŭ, fără sĕ afle însĕ ceva.

Rusia şi tractatulŭ din Berlinŭ.

„Nowoje Vremja“ sĕrbătoresce ḍiua aniversară a tractatului din Berlinŭ cu următórele espectoraţiunĭ, care ne dau óre care lumină asupra viitórei politice rusescĭ:

In Berlinŭ au câştigatŭ puterile vestice asupra Rusiei o victoriă diplomatică nesângerόsă, mulţămită numai împrejurărei, că n'amŭ avutŭ noi destulŭ curagiu; acolo a nimicitŭ Europa sĕmênţa, ce rĕsărea frumosŭ, a jertfelorŭ făcute cu abnegaţiune de poporulŭ rusŭ pe câmpiile Sêrbiei, Bulgariei şi Armeniei şi diplomaţia nóstră a lăsatŭ de au putută lua lucrurile în Berlinŭ unŭ astfelŭ de cursŭ, încâtŭ Europa a pututŭ păşi ca conducĕtóre a destinelorŭ ostului slavicŭ, pe când Rusia a trebuitŭ sĕ rĕmână privitóre neîmpărtăşită a propriei sale victorii. Cu tóte astea Rusia — abstrăgêndŭ de Germania, care n'ar avé nicĭ unŭ interesŭ în peninsula balcanică — singură s'a ţinutŭ de tractatulŭ din Berlinŭ. Curêndŭ după subscrierea tractatului, se dete pe faţă, că Anglia încheiase cu Turcia în ascunsŭ o convenţiune separată, care'i aduse în stăpânire Ciprulŭ. Toţĭ au murmuratŭ, dér cu tóte astea s'a hotărîtŭ, ca tractatulŭ „sĕ se considere ca esistândŭ *de jure* în putere“. Fără a se ţiné în sémă acésta, alte puterĭ au urmatŭ esemplului Angliei: Francia răpì Turciei Tunisulŭ; Italia îşĭ câştigă posiţiunĭ militare la Marea-Roşiă; Austro-Ungaria se gerà ca deplină stăpână pe provinciile încredinţate ei spre administrare; apoi ocupà Anglia Egiptulŭ; chiarŭ prinţulŭ Bulgariei îşĭ însuşì teritoriu turcescŭ, înghiţindŭ Rumelia ostică; şi de altă parte reformele, puse de multŭ în perspectivă, în Armenia şi Macedonia nu s'au esecutatŭ, totŭ aşa de puţinŭ ca regularea Dunării la Porţile de ferŭ. Şi cu tóte astea, tractatulŭ din Berlinŭ esistă mai departe, se ţine de basa juridică a situaţiunei internaţionale în Orientŭ! Rusia singură ar avé aşadéră încă dreptulŭ, d'a sta pe lângă împlinirea hotărîrilorŭ tractatului de Berlinŭ, fiindcă până acum ea singură s'a ţinutŭ de elŭ. Şi totŭ aşa decĭ şi protestele, ce se ridică chiar de puterile, carĭ au călcatŭ tractatulŭ, n'au nicĭ o putere internă. Oţĕrîrea îmbufnată a vestului pentru desfiinţarea porto-francului Batum dovedesce numai că, décă tractatulŭ din Berlinŭ nu le impune forţă în nicĭ unŭ modŭ celorlalte puterĭ, şi într'aceea nicĭ Bulgariei, décă puterile semnatare ìlŭ calcă deja în momentulŭ nascerei sale şi şi mai târḍiu, în cursŭ de optŭ anĭ, au făcutŭ continuu acelaşĭ lucru — dovedescŭ, ḍicemŭ, că ele încă totŭ de acelŭ spiritŭ de înşelăciune şi de violare morală suntŭ însufleţite, de care s'au lăsatŭ a fi conduse la congresulŭ din Berlinŭ, şi că contrarii noştri încă totŭ speră sĕ elupte victorii asupra Rusiei cu acéstă armă necuviinciόsă.

Trebuia sĕ clarificămŭ pe onorata Europă, cum înţelegemŭ noi o »călcare“ a tractatului din Berlinŭ. Naturalŭ că nu în Batum şi peste totŭ nu pe teritoriu rusescŭ se cade sĕ caute Europa o călcare de drepturĭ sfinte; drepturile popórelorŭ se calcă în picióre de Europa pe peninsula balcanică, pe care o avea în vedere tractatulŭ din Berlinŭ; în raporturile sale către Rusia, Europa nu vré sĕ stea pe nicĭ o basă de dreptŭ. *Nepoftitei epitropii trebue în fine sĕ i se pună capĕtŭ. Când va veni odată cestiunea tractatului din Berlinŭ pe tapetŭ, atuncĭ contrarii noştri vorŭ înţelege, că a-lŭ călca în sensŭ rusescŭ însemnézā: a nimici acestŭ monumentŭ alŭ minciunei şi alŭ violărei, a'i arunca Europii sdranţele lui în faţă, pentru ca vêntulŭ sĕ le sufle departe şi sĕ le ducă d'acolo, sdranţele şi spiritulŭ, ce s'a încuibatŭ în acestŭ documentŭ plinŭ de ruşine, urgisitŭ de Rusia şi de tótă lumea slavă.*

Intr'aceea însĕ tractatulŭ din Berlinŭ rĕmâne, aşa cum e, ca şi mai nainte, basa formală pentru tractărĭ diplomatice...

Rusia şi Bulgaria.

„Sswjet“, ocupânduse de afacerile bulgare, ajunge la convingerea, că autorităţile diplomatice

[illegible]garia trebue că au sciutŭ de eve- [illegible] ce se pregăteau în Filipopolŭ. [illegible] póte sĕ cadă asupra prinţului Bulgariei, dér co[illegible]tŭ generalulŭ rusŭ, care era atuncĭ ministru de rĕsboiu bulgarŭ? Décă Rusiei nu i-a plăcutŭ mişcarea, era de ajunsŭ o vorbă a prinţului Cantacuzen şi o singură telegramă către toţĭ ataşaţii militarĭ din ţéră, carĭ erau toţi Ruşĭ — căcĭ tótă armata bulgară se afla în mânile Ruşilorŭ — şi cu tóte poruncile lui Caravelov şi chiar ale principelui, nici unŭ comandantŭ nu 'şĭ-arŭ fi scosŭ trupele din casarme. O vorbă numai: „Nicĭ unŭ pasŭ din locŭ!“ era de ajunsŭ şi revoluţiunea nu s'ar fi făcutŭ... Séu că în timpŭ de şépte ani, câtŭ amŭ avutŭ o posiţiune dominantă în Bulgaria, n'amŭ lucratŭ după unŭ programŭ precisŭ, corĕspundĕtorŭ intereselorŭ nóstre de statŭ şi naţionale, séu că diplomaţia nóstră a lăsatŭ sĕ ajungă lucrurile unde stau acum. Se presupune că s'a lucratŭ astfelŭ în urma vr'unei învoelĭ cu statele vecine, pe care noi n'o cunóscemŭ, altfelŭ nu se póte esplica lucrulŭ. Dér décă e aşa, de ce ne desbinămŭ cu Bulgarii şi 'i grămădimŭ cu imputărĭ? De ce adêncimŭ şi mărimŭ noi cu mânile nóstre prăpastia dintre ei şi noi, neţinêndŭ sémă de simpatiele, ce necondiţionatŭ şi nendoiosŭ esistă între Bulgarĭ şi Ruşĭ? Potŭ sĕ lucreze Germanii şi Austriacii în contra nóstră — asta o înţelegemŭ fórte bine — dér de ce sĕ păgubimŭ şi sĕ nimicimŭ noi înşine propria nóstră causă şi a împĕratului?

SCIRILE DILEI.

P. S. Sa Metropolitulŭ *Mironŭ Romanulŭ* a adresatŭ oficielorŭ protopresbiterale şi parochiale din arhidiecesă şi direcţiunei seminarului „Andreianŭ« unŭ *cerculară*, în care le face cunoscutŭ, că anulŭ scolarŭ la institutulŭ pedagogico-teologicŭ din Sibiiu se începe la 1 Septemvre st. v.; de aceea tinerii carĭ dorescŭ a fi primiţĭ ca elevĭ ai acestui institutŭ în secţiunea teologică séu pedagogică şi au pregătirile recerute, trebue sĕ 'şĭ presente suplicile lorŭ la consistoriulŭ archidiecesanŭ pe calea concernentului oficiu protopresbiteralŭ, celŭ multŭ până la *1 Augustŭ st. v.*; éră aceia dintre concurenţĭ, carĭ vorŭ fi primiţĭ prin consistoriu, au a se presenta la direcţiunea seminarială precisŭ la *1 Septemvre st. v.* spre înmatriculare şi a depune acolo tacsa anuală de 60 fl. pentru convictŭ şi deosebitŭ 2 fl ca contribuire odată pentru totdéuna pe séma bibliotecii seminariale. Incâtŭ privesce pe elevii seminarialĭ clericĭ şi pedagogĭ, carĭ cu începutulŭ anului scolarŭ viitorŭ întră în anulŭ alŭ doilea séu alŭ treilea teologicŭ séu pedagogicŭ, ei încă au a se presenta la direcţiunea seminarială precisŭ la 1 Septemvre st. v. pentru a'şĭ continua cursulŭ seminarialŭ şi totŭ atuncĭ a depune tacsa prescrisă de 60 fl. pentru convictŭ.

—x—

Ministrulŭ *Trefort* plécă la preumblare în strĕinătate; va visita Salzburgulŭ, Münchenulŭ, Parisulŭ, Londra şi cine mai scie ce locurĭ. Se póte că la întórcere unŭ trenŭ de marfă va fi încărcatŭ numai cu ordonanţele, ce are sĕ le pregătéscă pentru tómnă.

—x—

Concertŭ împreunatŭ cu *representaţiune teatrală* de diletanţĭ şi balŭ se vorŭ întocmi în *Şomcuta mare* la 11 şi 12 Augustŭ 1886 st. n., de către inteliginţa română din fostulŭ districtŭ Chiorŭ, din ocasiunea adunărei generale a „*Societăţii pentru fondŭ de teatru românŭ*«. In pausă la balŭ se vorŭ representa jocurile istorice române „*Căluşarulŭ*“ *şi* „*Bătuta*“ în costume naţionale. Concertulŭ şi teatrulŭ din 11 Augustŭ n. se va începe la $7^1/_2$ óre, éră balulŭ din 12 Augustŭ la 8 óre séra. Preţulŭ întrărei la balŭ 1 fl. 50 cr. de persónă, de familiă de doi membri 3 fl., éră pentru ceilalţĭ de fiecare persónă 1 fl. v. a. Venitele acestorŭ petrecerĭ suntŭ destinate fondului teatralŭ românŭ. Programele concertului şi teatrului se vorŭ publica pe cale diaristică, şi séra se vorŭ împărţi la cassă. Prin acésta décă se face cunoscutŭ, că on. óspeţĭ suntŭ rugaţĭ a se însinua de timpuriu la preşedintele comitetului arangiatorŭ, d-lŭ *Nicolau Nilvanŭ* adv. în Şomcuta mare, ca sĕ pótă face dispoziţiile pentru încuartirare. Toţĭ acei on. domnĭ, carĭ din eróre orĭ din vr'unŭ altŭ motivŭ nu arŭ veni în posesiunea unei invitărĭ de acestea, sĕ binevoéscă a se considera prin acéstă publicare ca invitaţĭ de către: Comitetulŭ arangiatorŭ.

—x—

D-lŭ *R. Baiulescu*, elevŭ alŭ scólei de podurĭ şi de şosele din *Parisŭ*, obţinêndŭ prima diplomă, a primitŭ din partea societăţii inginerilorŭ, vechĭ elevĭ ai scólei, unŭ premiu în cărţĭ, în valóre de 150 francĭ.

—x—

„Resultatulŭ *esamenului din limba maghiară* a invĕţătorilorŭ noştri în ĕstŭ anŭ, pusŭ în faţă cu celŭ din anulŭ trecutŭ, e mai îmbucurătorŭ, dér în genere totuşĭ tristŭ, şcrie »Telegrafulŭ“. După cum suntemŭ informaţĭ, din cei carĭ i s'au supusŭ în ĕstŭ anŭ au trecutŭ cualificaţĭ 83 şi au fostŭ respinşĭ 25.

—x—

Numérulŭ óspeţilorŭ dela băile *Vălcele* se sue la 191.

—x—

„Ellenzek« scrie, că se află în Cluşiu unŭ Némţŭ orologierŭ, care este totŭ odată şi opticŭ şi care de mai mulţĭ anĭ mănâncă „pâne ungurécă“ şi cu tóte acestea pe marfa lui pórtă numele de »Iohann Husznik in Klausenburg.“ „Ar fi bine, adauge fóia ungurécă, décă publiculŭ nostru i-ar da sĕ înţelégă, că acum se află între munţii orientalĭ ai Ungariei şi nu în Flandria.“ — Ar fi bine când cei dela »Ellenzek“ ar înţelege, că numitulŭ Némţŭ nu mănâncă pâne ungurécă, ci *pânea muncei sale.*

—x—

Aprópe de satulŭ *Valea Boului* lângă *Caransĕbeşŭ* pe când trenulŭ Orşova-Budapesta mergea spre acestŭ oraşŭ, unŭ călĕtorŭ cădŭ din vagonŭ între şine. Se presupune, că era unŭ Francesŭ călĕtorulŭ. Braţele i-a fostŭ despărţite de corpŭ, piciórele sfărâmate, S'au găsitŭ la elŭ diferite documente şi scrisorĭ, 7000 francĭ în bilete francese de bancă şi câteva monede de aurŭ austro-ungare.

—x—

In sĕptĕmâna acésta au plecatŭ din *Iaşĭ*, dice »Lupta«, două transporturĭ de *emigranţĭ evrei.* Unulŭ de 164 de persóne, şi altulŭ de 72 persóne. Mii de coreligionarĭ i-au însoţitŭ la gară.

Cartierile israelite din oraşulŭ Iaşi precum: Podu-Roşu, Tĕrgu-Cucului etc. suntŭ într'o adevĕrată ferbere. se formézá asociaţiunĭ de câte 20—30 familii pentru a suporta în comunŭ cheltuelile de transportŭ. Unŭ evreu din Podu-Roşu, ce avea sĕ emigreze, voì sĕ vîndă mobilele din casă. Nu i se oferì însĕ mai multŭ decâtŭ 6 francĭ. Indignatŭ de acestŭ preţŭ deridoriŭ, elŭ luà tóte lucrurile din casă, precum: scaune, patŭ, masă, etc. le făcu grămadă în curte şi le dĕdu focŭ.

—x—

D-şóra *Miţa Bilcescu*, care urméză cursulŭ de drept dela facultatea din *Parisŭ*, presentându-sĕ în sĕptĕmâna trecută la concursulŭ de dreptulŭ romanŭ, instituitŭ de comuna Parisului, a abţinutŭ premiulŭ I, consistândŭ într'o medaliă de aurŭ şi 2000 francĭ, scrie »Rĕsboiulŭ“. D-ra Bilcescu a renunţatŭ la cei 2000 fr. în folosulŭ studenţilorŭ lipsiţĭ de mijlóce.

—x—

Congresulŭ studenţilorŭ universitarĭ din *România* se va ţiné în anulŭ acesta la Bĕrladŭ, la începutulŭ lunei Septembre.

—x—

Cetimŭ în diarele din Bucuresci: »D-lŭ *Leopold Ludvig*, proprietarulŭ fabricei de flanelă şi postavŭ din *Braşovŭ* s'a presintatŭ primăriei din *Bucurescĭ*, arătândŭ hotărîrea s'a de a'şĭ mutá aci fabrica. D-sa a cerutŭ primăriei unŭ locŭ la Grădina-cu-Cai. Consiliulŭ comunalŭ a cerutŭ avisŭ consiliului de igienă, care a opiniatŭ ca fabrica sĕ fiă pusă în josulŭ capitalei, pentru ca scursórea apelorŭ dela fabrică sĕ nu jicnéscă întru nimicŭ pe Bucureştenĭ.«

—x—

La *Babadagŭ* în Dobrogea s'au descoperitŭ mai multe monumente cu inscripţiunĭ romane. Autorităţile locale au fostŭ însărcinate cu desgroparea şi trimiterea lorŭ în Bucurescĭ.

Limba română în şcólele catolice din România.

Sub titlulŭ acesta amŭ publicatŭ în numĕrulŭ de erĭ unŭ articulŭ alŭ părintelui Dr. Demetriu Radu dela archiepiscopia latină din Bucurescĭ. Acestŭ articulŭ l'a publicatŭ şi „Voinţa Naţională“, care cu câte-va dile mai nainte publicase unŭ articulŭ de totŭ vehementŭ în contra pastoralei Monseniorelui Palma. „Românulŭ“ relevândŭ acéstă împrejurare se mărginesce a cita pasagiulŭ din urmă alŭ articulului d-lui Dr. Radu dicêndŭ:

„Vedemŭ cu plăcere în acelŭ articulŭ şi luămŭ actŭ, că în şcólele archiepiscopiei catolice limba, istoria şi literatura română suntŭ cultivate cu iubire.«

Nu cu aceeaşĭ plăcere ia actŭ de articululŭ părintelui Radu diarulŭ „Epoca“, care asemenea e multŭ cetitŭ în România şi care afară de acésta a fostŭ celŭ dintêiu diarŭ, ce a pornitŭ lupta în contra pastoralei Monseniorelui Palma.

Părintele Radu este unŭ fiu alŭ archidiecesei române unite din A r d e a l ŭ şi prin urmare trebue sĕ ne intereseze ceea ce se vorbesce despre elŭ şi despre activitatea lui în foile principale din România. De aceea reproducemŭ partea din urmă a rĕspunsului „Epocei“ la articululŭ părintelui Radu.

După ce imputá „Voinţei Naţionale“ inconsecinţă dicêndŭ, că articululŭ contra lui Palma s'a furişatŭ în colónele sale numai în absenţa ministrului Sturza; şi după ce arată ce bună primire a avutŭ Mr. Palma la episcopatulŭ maghiarŭ şi că cardinalulŭ Haynald i-a datŭ 10,000 fl. pentru trebuinţele propagandei catolice; şi că acum după întórcerea d-lui Sturza „misio-

---

FOILETONU.

Unŭ capitulŭ despre mânia.

Totŭ ce se póte dice şi atribui ca rĕu afectului mâniei s'a cercetatŭ încă din vechime omnilateralŭ de către filosofulŭ Seneca în renumita sa scriere: „De ira.« Acestŭ mare stoicŭ condamnă mânia în tótă privinţa. Elŭ ar fi voitŭ sĕ stîrpéscă din sufletulŭ nostru cu desĕvêrşire orîce aplicare la patimĭ şi cu deosebire mânia. Aristotele din contră, — nu o voesce acésta. Elŭ susţine, că mânia ar fi adesea unŭ puternicŭ imboldŭ spre fapte distinse. Aşa se vede, că a cugetatŭ şi Socrate, care dise că e fórte salutarŭ, ca omulŭ sĕ se simţă câte odată mâniatŭ. Unŭ altŭ cugetătorŭ, avutŭ în spiritulŭ lui, a numitŭ curagiulŭ din mâniă calitatea cea mai intimă a sufletului omenescŭ. Şi în faptă cu câtŭ posede omulŭ unŭ modŭ de gândire şi de sensibilitate mai adêncŭ, — cu câtŭ iubesce mai tare virtutea şi frumosulŭ; cu atâtŭ este elŭ mai profundŭ atinsŭ de mâniă şi d'unŭ legitimŭ disgustŭ esteticŭ. La audulŭ tonurilorŭ false, pe carĭ unŭ omŭ necultŭ le ascultă cu o răbdare nepăsătóre, unŭ specialistŭ finŭ s'aprinde d'o mâniă legitimă. Din contră ómenilorŭ flegmaticĭ, carĭ nu se potŭ însufleţi de nimicŭ, nu le vine sĕ se mânie mai niciodată, ba nicĭ măcarŭ pornire spre mâniă nu au şi acéstă împrejurare nu este nicĭ unŭ semnŭ bunŭ pentru ei.

Cine nu se mâniă de nimicŭ, acela nicĭ nu sĕ póte entusiasma niciodată de nimicŭ. Curagiulŭ din mâniă într'unŭ gradŭ anumitŭ îlŭ putemŭ considera ca o probă nemincinósă, cu care s'ar puté mĕsura tăria inimei şi a caracterului. Numai acela, care este tare în cele bune pe calea virtuţii, póte fi atinsŭ, se póte simţi ofensatŭ, póte avea în sufletulŭ sĕu o aversiune, unŭ disgustŭ crâncenŭ către relele ce se sémănă şi se culegŭ în calea viţiului. Răbdarea şi pré îndelunga toleranţă — durere — ne conduce adeseorĭ către unŭ indiferentismŭ nejustificabilŭ, séu suntŭ chiar urmarea şi resultatulŭ nepăsărei. Toţĭ ómenii, carĭ se entusiasméză pentru totŭ, ce e nobilŭ şi sublimŭ, pentru totŭ ce e demnŭ de iubire: tóte caracterele distinse se aplécă spre mâniă.

Orîcine îşĭ aduce aminte de eroicii anteluptătorĭ ai credinţei. Chiar Mântuitorulŭ lumii, Christosŭ, vĕdêndŭ tâlhăriile fariseilorŭ, în accente de mâniă i-a înfruntatŭ dicêndu-le „Pui de vipĕră!« Éră în testamentulŭ vechiu — cathismele psalmistului citimŭ: »Atuncea va grăi către dînşii: Intru iuţimea sa şi întru mânia sa va turbura pe ei!‘ — „Luaţĭ învĕţătură; ca nu când-va sĕ se mâniă Domnulŭ, şi sĕ periţĭ din calea cea dréptă.“ — »Când se va aprinde de grabă mânia lui etc.« — »Scólă Dómne întru mânia ta etc.“ — „Suitu-s'a fumŭ întru mânia lui şi focŭ dela faţa lui se va aprinde, cărbunĭ s'au aţîţatŭ dela dînsulŭ; că iuţime e întru mânia lui.« Intr'altŭ locŭ — Cathisma 6 se dice: „Dómne nu cu mânia ta sĕ mĕ mustri pe mine, nicĭ cu iuţimea ta sĕ mĕ certĭ; că săgeţile tale s'au înfiptŭ în mine şi aĭ întăritŭ peste mine mâna ta; nu este vindecare în trupulŭ meu de către faţa mâniei tale!‘ In Cathisma 12 se dice: „Că ni-amŭ sfêrşitŭ întru iuţimea ta, şi întru mânia ta ne-amŭ turburatŭ; că tóte dilele nóstre s'au împuţinatŭ şi întru mânia ta ni-amŭ stînsŭ.“ — „Cine scie puterea iuţimii tale, — şi de frica ta mânia ta sĕ o numere?!«

Cele mai multe popóre ale anticităţii nu se sfiiră sĕ atribue deităţii o aplecare spre mâniă. „Eu sunt Dumnedeulŭ vostru, Dumnedeu mâniosŭ,« — »atuncĭ se aprinse mânia Domnului,‹ se dice despre Iehova. De altmintrea ómenii aplecaţĭ spre mâniă, deşi suntŭ cam asprii la fire şi în conexiunĭ sociale câte odată cam incomodĭ, cu tóte acestea cei mai mulţĭ nu suntŭ rĕi. Multŭ mai desŭ, ba de regulă chiar, vei gasi între cei aplecaţĭ spre mâniă caractere d'o bunătate deosebită. Cerêndu-mĭ scuse dela onor. cititorĭ, întrebŭ, cine nu-şĭ aduce aminte d'o dicĕtóre, care e scósă din esperiinţa dilnică: „Cânii cei mai periculoşĭ nu suntŭ aceia, carĭ latră tare, ci mai multŭ aceia, carĭ muşcă pe furişŭ.‘ Insuşĭ diavolulŭ, ca sĕ dicŭ aşa, se furişéză în timpulŭ nopţii şi caută jurŭ împrejurŭ, sĕ védă pe cine ar puté sĕ-lŭ strice. Elŭ se feresce a se arăta spumegândŭ de mâniă. Elŭ este viclénŭ, — umblândŭ tiptilŭ pe lângă cei ce voescŭ a-i prinde în cursă. „Feresce-te de linguşitorĭ,“ dice poetulŭ Claudiu. „Gâlcevitorulŭ nu-ţĭ face ţie nimicŭ.“ Nicĭ nobilulŭ prinţŭ Hamlet alŭ lui Shakespeare n'a putută

narii papistașĭ cu cunoscuta lorŭ dibăciă au începutŭ a'ĭ împleti cununĭ de sentimente românescĭ șefului lorŭ": „Epoca" continuă astfelŭ:

„Missionarulŭ-unitŭ voesce sĕ învedereze serviciele ce ar aduce statului școlele papistașe pentru asimilarea elementelorŭ eterogene din țeră, prin faptulŭ, că pe viitorŭ, în aceste școle s'a hotărîtŭ de basă a învĕțămentului limba română. Reformă, care fiindŭ înaugurată de Monseniorulŭ Palma, face sĕ reésă simțimentele românescĭ ale acestuia. Mai întâiu străinii, ce vorŭ cu adevĕratŭ sĕ devină Românĭ, n'au ce căuta în școlĭ străine de credință, de nume și mai cu sémă *de protecțiune;* căcĭ, *puterea de asimilare a statului românŭ a fostŭ și va fi în așeḑemintele sale politice-sociale și religióse.* Și numai urmașii acelorŭ străinĭ s'au contopitŭ în nemulŭ românescŭ, carĭ au îmbrățișatŭ în tótă întregimea lorŭ așeḑemintele acestei națiunĭ.

Dovedă avemŭ colonii bulgare: satele bulgărescĭ din țeră de religiă ortodoxă, nu mai au decâtŭ rarĭ urme în tipurĭ d'ale strămoșilorŭ lorŭ, pe când satele bulgărescĭ de confesiune papistașă ne isbescŭ prin înfățișarea lorŭ în limbă, obiceiurĭ și portŭ!

Din acestŭ punctŭ de vedere ar fi fostŭ de doritŭ, ca pater Radu sĕ ne arate în articolulŭ sĕu, ce religiune se predă acelorŭ 327 copii românĭ ce au cercetatŭ éstimpŭ școlele papistașe?!

Nouĕ ne pare fórte rĕu, că misionarulŭ-unitŭ n'a voitŭ sĕ ia aminte povața ce 'i-amŭ dat-o, în articolulŭ ce i-amŭ consacratŭ la debutulŭ sĕu, de a rumega înțelepciunea vechei ḑicĕtóre românescĭ: „tótă pasĕrea pe limba ei piere!"

Căcĭ, astfelŭ, n'ar fi făcutŭ neiertata greșélă dela sfêrșitulŭ articolului că: „cu ocasiunea serbărilorŭ școlastice dela finele anului acestuia se auḑia cântândŭ „elevii unorŭ școle confesionale din capitală sub fâlfâirea „colorilorŭ străine: Wacht am Rhein, elevii scólelorŭ „catolice la umbra stindardului roșu-galbĕnŭ-albastru intonau cu pietate și cu credință Imnulŭ naționalŭ românŭ."

Aceste rêndurĭ tradéză disprețului și urei Românilorŭ scólele comunității protestante din capitală, dér demască totodată și pe iezuitulŭ intrigantŭ ce se învĕluie în mantia națională!....

Nu scimŭ cum vorŭ fi stândŭ lucrurile la scólele luterane, de când se prevaléză de protecțiunea împĕratului Germaniei. Dér când aceste scóle, suntŭ acum 25 de anĭ, se umbréu sub scutulŭ milostivŭ și nobilŭ alŭ Domnilorŭ pămêntenĭ, suntemŭ în stare a afirma, că sub direcțiunea pastorelui *Cavalerŭ de Neumaister*, mai mulțĭ magistrațĭ, colonelĭ, maiorĭ etc. ce facŭ fala țĕrii aḑĭ, șĭ-au primitŭ crescerea și învĕțătura primară în institutele protestante, fără sĕ li se fi știrbitŭ câtușĭ de puținŭ simțĕmintele naționale, și cu atâtŭ mai puținŭ cele religióse, pe când avemŭ a deplânge ḑilnicŭ rĕtăcirea dela simțĕmintele românescĭ a copilelorŭ ce au cercetatŭ pensionatele călugărițelorŭ papistașe!....

Decĭ, Timeo danaos, et dona ferrentes....«

Unŭ cursŭ de stupăritŭ.

Vaida-Telechirecea, în 8 Iuliu 1886.

Stimate D-le Redactorŭ!

Rarĭ suntŭ ocasiunile ce ni se dau, spre a pute raporta și ceva îmbucurătorŭ din viéța poporului nostru și în specialŭ a ḑilerului națiunei române, a dascălului românŭ. Fără însĕ de a mai întreba după causa rĕului este bine cunoscutŭ fiăcăruia, că între împrejurările actuale modestă este posițiunea învĕțătorului în viața socială și mai modestă ca acésta este condițiunea de subsistință a aceluia; dér că pre de altăparte multe și nenumĕrate suntŭ pretensiunile ce i se facŭ. Sĕ lăsămŭ însĕ acestea la o parte, căcĭ veni va timpulŭ, când și gréua muncă a dascălului românŭ, pusă întru regenerarea națiunei sale, va fi recunoscută și recompensată în raportŭ dreptŭ cu importanța ei. Sĕ trecemŭ însĕ acum la obiectulŭ ce este în vorbă

Este bine cunoscutŭ on. publicŭ, că în categoria scólelorŭ poporale se numĕră și scólele grănițerescĭ din fostulŭ I regim. rom. de graniță, care se întindea preste comitatele limitrofe cu România înspre sudostŭ și care — după cum e cunoscutŭ și din istoriă — multŭ bine a adusŭ patriei nóstre pe acele timpurĭ. Și precum militia de câmpurĭ a adusŭ multŭ bine patriei, așa în ḑiua de astăḑĭ scólele grănițerescĭ au chiămarea de a rĕspândi lumina în poporulŭ românŭ și prin acésta a conlucra la înflorirea iubitei nóstre patriă.

Scólele grănițerescĭ se conducŭ prin unŭ comitetŭ administratorŭ în frunte cu Ilustritatea Sa D-lŭ Br. *Ursŭ*, carele, dupăce pe câmpulŭ lui Marte șĭ-a câștigat cu sabia în mână cunună de laurĭ, astăḑĭ voesce a'șĭ asigura nemurirea și pe terĕmulŭ scolarŭ, lucrândŭ cu unŭ neobositŭ zelŭ spre binele și înflorirea poporului din alŭ cărui sînŭ a eșitŭ. Numai unui astfelŭ de zelŭ și viu interesŭ și numai unei astfelĭ de stăruințe neobosite i se póte ascrie dispozițiile ce se iau ḑilnicŭ în interesulŭ și spre binele scólelorŭ de sub conducerea sa. — Acésta a dovedit'o la diferite ocasiunĭ și sciutŭ este, că unde vorbescŭ faptele, acolo vorbele amuțescŭ.

O dovedă eclatantă despre cele de susŭ este și o ulterióră dispozițiune. Căcĭ anume s'a dispusŭ prin circularŭ generalŭ, îndreptatŭ cătră tóte scólele grănițerescĭ din linia ostică Orlatŭ-Țințarĭ, ca în ḑilele de 4, 5 și 6 Iulie a. c. sĕ se țină cu învĕțătorii dirigențĭ dela acele scóle unŭ *cursŭ de stupăritŭ* teoreticŭ-practicŭ, cam în centru, adecă în Vaidarecea, prin invĕț. dirig. din Vețelŭ com. Huniădorei, d-lŭ Aug. Deganŭ*). Deși timpulŭ a fostŭ nefavoritorŭ în ḑilele premerse cursului, încâtŭ prin multele ploi apele crescuseră fórte tare, încâtŭ călĕtoria era împreunată cu marĭ greutățĭ, ba unii aveu sĕ vină și din depărtărĭ bunișóre, totușĭ unulŭ ca unulŭ toțĭ învĕțătorii convocațĭ, er dela unele scóle și învĕțătorii secundarĭ, în numĕrŭ de 20, însetațĭ de dorulŭ de întrunire, însuflețițĭ de mărețulŭ scopŭ urmăritŭ prin cursulŭ de față, cuprinșĭ de viulŭ interesŭ pentru binele și fericirea poporului românŭ, s'au presentatŭ cu toții afară de unulŭ, carele din cause independente de voia lui, nu s'a pututŭ presenta — fiindŭ la esercițiulŭ de arme.

O dorință ardentă, o dorință generală se vede dér că s'a realisatŭ prin întrunirea la acestŭ cursŭ de stupăritŭ.

Și cu totŭ dreptulŭ, d-le Redactorŭ, căcĭ deși eramŭ cu toții lucrătorĭ în aceeașĭ viiă și deși stamŭ sub conducerea unui comitetŭ administratorŭ, totușĭ puținĭ erau carĭ se cunosceau în persónă, și acésta din causa depărtărei ce este între scólele grănițerescĭ. Decĭ într'adevĕrŭ era plăcutŭ a vedé cum se recomêndă unulŭ altuia și cum sĕ primescŭ cu cea mai mare căldură și cordialitate.

Inainte de prânḑŭ, în 4 l. curentă, a sositŭ și d-lŭ propunĕtorŭ Aug. Deganŭ, însoțitŭ de învĕțătorii din calea sa. Toțĭ îlŭ așteptamŭ cu o nespusă nerăbdare. — Nicĭ n'a sositŭ bine și ne-a și venitŭ scirea, că la d-lŭ preotŭ localŭ Maximŭ Receanŭ a roitŭ unŭ stupŭ, și ar dori sĕ vedă, că ce sĕ póte face cu elŭ în unŭ modŭ mai practicŭ. Insoțitŭ de toțĭ cei presențĭ, d-lŭ Deganŭ, primindŭ învitarea, a eșitŭ la fața locului sĕ-șĭ desvĕlue cunoscințele sale pe terĕmulŭ stupăritului. Se procede la luarea roiului, apoi d-lŭ Deganŭ profitândŭ de ocasiune, a făcutŭ pe colegii sĕi atențĭ, cum sĕ ia roiulŭ, apoi cum sĕ póte constata, decă are sĕu nu regină orĭ matcă, și cum sĕ póte afla aceea.

Toțĭ eramŭ în nedumerire. Ba, ce e mai multŭ, nicĭ că credeamŭ a se pute pune in pracsă esplicarea premersă aceleia. Și ce sĕ veḑĭ? Tóte a[…] minune bine, d-lŭ Deganŭ, fără cea mai m[…] conducea pe micele albine unde voia.

*) Cu învĕțătorii din linia vestică Cugirŭ-Hațegŭ s'a ținutŭ acelŭ cursŭ încă din luna lui Februariu a. c.

In urmă și noi, ceștia, carĭ nu prea îndrăsniamŭ a face cunoscință mai de aprópe cu istețele albine, avêndŭ mare respectŭ de arma lorŭ, începurămŭ acum a ne mai familiarisa cu ele. Acésta era, d-le Redactorŭ, numai începutulŭ; dér îndată ne-amŭ convinsŭ, că deși este numai începutulŭ, totușĭ acestŭ cursŭ promitea a fi fórte interesantŭ.

Ḑiua primă amŭ petrecut'o cu convorbirĭ asupra celorŭ vĕḑute, dându-ne la tóte întrebările d-lŭ Deganŭ esplicările de lipsă. Fiă-care abia puteamŭ aștepta ḑiua următóre.

In 5 curentŭ s'a deschisŭ cursulŭ formalŭ. A urmatŭ apoi folosulŭ stupăritului, care prin cifre și date sigure ni s'a arĕtatŭ până la evidență, că *stupăritulŭ raționalŭ este împreunatŭ cu cele mai frumóse și sigure venite.* S'a continuatŭ cu descrierea albinei, indivizii albinelorŭ (felurile lorŭ); descrierea lorŭ minuțiósă. Mai departe ce producŭ albinele: fagurii, mierea, céra etc. S'a continuatŭ cu: Durata vieții albinelorŭ, sporirea albinelorŭ, despre roitŭ, pregătirĭ înainte de roitŭ. Cum sĕ prindŭ roii? Ce are de a face stuparulŭ décă se amestecă roii? Cum sĕ construiesce stupina practică? Despre coșnițe (coșurĭ de albine, ștubeie, târne. Coșnițele cu fagurĭ inmobilĭ. Coșnițele cu fagurĭ mobilĭ. Construirea coșnițelorŭ preste totŭ. Cum sĕ tractéză stupii primăvéra? Nutrirea lorŭ; nutrirea speculativă. Facerea roilorŭ măiestrițĭ Lădița de trecere. Cum se póte muta unŭ stupŭ din o coșniță inmobilă într'una mobilă? Instrumentele necesare stuparului. Mașina de storsŭ mierea. Matca falsă, împreunarea roilorŭ, amețirea albinelorŭ. Inamicii albinelorŭ. Scăparea de albinele hóțe (răpitóre). S'a continuatŭ cu: Coșnița pentru crescutŭ matcele etc. etc.

Acestea ar fi punctele mai esențiale din cursulŭ de stupăritŭ ținutŭ in ḑilele 4, 5 și 6 Iuliu a. c. Intre acestea s'au mai intercalatŭ multe altele, afară de aceea la fiăcare punctŭ se puneau plóie de întrebărĭ din partea celorŭ presențĭ, la carĭ d-lŭ Deganŭ rĕspundea imediatŭ, aflându-se acasă la orĭ și ce întrebare, dovadă că șĭ-a priceputŭ pre deplinŭ tema de desvoltatŭ, ba mai multŭ, că este unŭ specialistŭ în ramulŭ stupăritului. Nu numai teoretice s'a predatŭ acésta, dér ce a făcutŭ mai multŭ ca o sută de esplicărĭ și ce a ridicatŭ acestŭ cursŭ de albinăritŭ la adevĕrata lui valóre au fostŭ esperimentările practice, de unde apoi a trebuitŭ se dispară tótă îndoiéla și sĕ ridice pre d-lŭ Deganŭ pre o tréptă fórte înaltă pre terenulŭ stupăritului.

(Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 24 Iuliu, — Locąlitatea Csernegház a lângă Timișóra a căḑutŭ erĭ jertfă flacărilorŭ.

MADRIDŬ, 24 Iuliu. — Tóte sgomotele despre crisa ministerială au amuțitŭ. Toțĭ miniștrii îșĭ păstréză portofoliurile. Cortesii îșĭ vorŭ suspenda aḑĭ lucrările.

PARISŬ, 24 Iuliu. — Comisiunea de apĕrare, care s'a întrunitŭ sub președința ministrului de rĕsboiu, a respinsŭ propunerea d'a se renunța la zidurile fortificațiunilorŭ Parisului între Anteuilŭ și Saint-Denis. Dintre cei șéptespreḑece membri presențĭ au votatŭ numai trei, între carĭ Boulanger și Saussier, pentru renunțare, toțĭ cei-lalțĭ au întrevenitŭ pentru manținerea fortificațiunilorŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

suferi pe ómenii curții, fiindcă se arătau totdéuna prietinoșĭ, pururea zîmbitorĭ și nu se mâniau niciodată! Sĕ ne aducemŭ aminte aicĭ și de marinarulŭ celŭ bravŭ. Elŭ scapă de multe orĭ corabia de naufragiu prin poruncile lui pline de focŭ și de mâniă, date subalternilorŭ sĕi.

In nenumĕrate situațiunĭ și împrejurărĭ ale vieții omenescĭ — ḑice-vomŭ déră — că astfelŭ de pornirĭ mâniόse și cătrănite suntŭ mai multŭ unŭ balsamŭ vindecătorŭ spre a ajunge la scopŭ, decâtŭ când amŭ umbla cu frumosulŭ și cu domolulŭ în vremurĭ de grea nevoiă, — și când este periclitată siguranța vieții și a esistenții multorŭ indiviḑĭ. In casurĭ date, acolo unde o purtare blândă a unui comandantŭ nu folosesce nimicŭ câte odată este lucru de totŭ înțeleptŭ a se mânia sĕu a se folosi de o mâniă aparentă, spre a goni frica din omŭ și spre a efeptui — devenindŭ mâniosŭ — binele.

Ómenii, carĭ se mâniă iute, curêndŭ le și trece mânia. Acestorŭ ómenĭ le ḑicemŭ, că au caractere deschise. Mânia lorŭ sémână de minune cu o furtună, după care vine unŭ seninŭ dulce și frumosŭ, — curățindu-se atmosfera de miasme bolnăviciόse.

Ferea se înfundă câteodată în omŭ. Și ea trebue sĕ aibă dreptulŭ sĕu după cursulŭ naturei, sĕ iésă adecă și sĕ se verse puindu-lŭ într'o stare de mâniă declarată. Cine voesce sĕ 'șĭ înfrêneze mânia sa prin a se stăpâni pe sine, alunecă în periculŭ a deveni o ființă pururea supărăciósă, uriciósă, întristată, bolnăviciósă. Aceste caractere suntŭ apoi în societate cu multŭ mai neplăcute și mai respingĕtóre, decâtŭ ómenii a cărorŭ mâniă isbucnesce câte odată. Acéstă necăjire continuă și constantă strică și sănĕtății cu multŭ mai multŭ decâtŭ însășĭ mânia. Se ḑice prin poporŭ: „s'a mâniatŭ de mórte". Dér numai ni se pare așa. Nu se mâniă omulŭ așa ușorŭ, până sĕ móră. De bună sémă, dice unŭ medicŭ, se póte nasce în stadiulŭ mâniei într'unŭ omŭ o încordare așa de crêncenă în viéța nervilorŭ și a sângelui, încâtŭ mâniă face de se deschidŭ curentele înfundate ale intestinelorŭ regionale, animéză muschii slăbițĭ, împrăștie chiarŭ disposițiile reumatice!

Lasă cineva mâniei cursŭ liberŭ spre a esploda: atuncĭ se curăță — ca sĕ ḑicŭ așa — atmosfera, după care urméză totdéuna ivirea sórelui și împăcarea. Ómenii, carĭ se potŭ mânia, totdéuna devinŭ blânḑĭ, pacînicĭ, gata d'a face bine orĭcui — simțindu-se chiarŭ ei înșișĭ bine, — după încetarea mâniei furióse. Chiarŭ Aristotele ḑice, că la vechii Elinĭ se țineau de cei mai drepțĭ și mai onorabilĭ ómenĭ aceia, carĭ erau aplecațĭ spre mâniă!...

Dealtmintrelea ce e dreptŭ, decă considerămŭ mânia ca o esplosiă repentină a spiritului nostru într'unŭ momentŭ de turbare — în urma aversiunilorŭ și înjuriilorŭ de totŭ felulŭ, după impresiunile bizare primite din lumea non-Eului, — nu se póte nega, că mânia, pe care filosofulŭ Seneca așa de tare o depreţiéză—semnalându-o ca pe o nebuniŭ, ce turbură și alteréză cu mare furiă întréga nóstră ființă, n'ar fi causatŭ fórte adeseorĭ multŭ rĕu în lume. Ba religiunea nóstră creștină o condamnă în modŭ absolutŭ și irevocabilŭ numerându-o între pĕcatele de mórte. Sĕ ne aducemŭ aminte numai de primulŭ omicidŭ, de inconscientulŭ Cain!... Din fire fiindŭ omulŭ aplecatŭ mai multŭ spre rĕu decâtŭ spre bine, după cum o vedemŭ acésta, că se întêmplă în tóte ḑilele, și noi o condamnămŭ din capulŭ locului cu tóte consecințele sale — după vechiulŭ preceptŭ moralŭ: mai bine sĕ nu gândescĭ nimicŭ rĕu în capulŭ tĕu; căcĭ dela gândŭ ajunge omulŭ fórte adeseorĭ la faptă!...

Cu tóte acestea judecândŭ mai aprofundatŭ modurile felurite și formele manifestate, precum și causele și efectele, ce mânia le produce în viéța comună a totalității omenirii, — înclinămŭ a admite cu numiții filosofĭ, că ea este o putere înfrățită cu mai multe disposițiunĭ nobile psychice, care utilisată și cultivată în modŭ justŭ și înfrênată, ca sĕ nu devină patimă, póte oferi multŭ bine!

Voiu încerca decĭ a aduce unele doveḑĭ spre lauda acestui afectŭ și a arăta, unde póte omulŭ întrebuința acestŭ afectŭ, — și ce rolŭ însemnatŭ și adesea binefăcĕtorŭ jócă elŭ în variile referințe omenescĭ.

(Va urma).

[illegible]rsulŭ la bursa de Viena

din 23 Iulie st. n. 1886

Re[illegible]ă 4%	106 15	Bonurĭ croato-slavone	105.20
Re[illegible]rtiă 5%	94.75	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumu[illegible]ŭ căilorŭ ferate ungare	154.50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	101.80	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	125.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 50	Renta de hărtiă austriacă	85.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	120 —	Renta de arg. austr.	86 —
Bonurĭ rurale ungare	105.20	Renta de aurŭ austr.	119 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.10	Losurile din 1860	140 20
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105.20	Acțiunile băncei austro-ungare	874 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.10	Act. băncei de creditŭ ung.	286.75
Bonurĭ rurale transilvane	105 20	Act. băncei de creditŭ austr.	279.30
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
		Napoleon-d'orĭ	10.—
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.85
		Londra 10 Livres sterlinge	126.05

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Iulie st. v. 1886.

	Cump.	vend.
Renta română (5%)	93—	93½
Renta rom. amort. (5%)	97¼	97¾
» convert. (6%)	87¾	88¼
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	32—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102½	103—
» „ „ (5%)	86¼	86—
» » urban (7%)	99¼	99½
» » » (6%)	91—	91½
» » » (5%)	81¼	82½
Banca națională a României 500 Lei	1000	1010
Ac. de asig. Dacia-Rom.	255	260
« » » Națională	210	215
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¾	15.00
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02½	2.03

Cursulu pieței Brașovŭ

din 24 Iulie st. n. 1886

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.62	8.64
Argint românesc	8.55	8.60
Napoleon-d'orĭ	9.97	10.—
Lire turcescĭ	11.27	11.30
Imperialĭ	10.26	10.29
Galbenĭ	5.88	5.92
Scrisurile fonc. »Albina«	100.—	101.—
Ruble Rusescĭ	122.—	123.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Nr. 4620/886.

PUBLICAȚIUNE.

Prin isbucnirea colerei asiatice în Fiume și Triestŭ se ivescŭ și pentru patria nóstră pericole, carĭ nu se potŭ trece cu vederea. Căpitănatulŭ orășenescŭ se află prin urmare necesitatŭ, ca spre cea mai posibilă delăturare a ivirei acestei bóle în Brașovŭ, sĕ dispună următórele mĕsurĭ sanitare polițiane:

I.

In tóte birturile și ospetăriile au ca sĕ se curețe umblătorile fundamentalŭ; înainte de curățire însĕ au ca sĕ se desinficieze aceste umblătorĭ de cătră posesorii sĕu chiriașii acestorŭ locale prin turnarea unei soluțiunĭ de 1 Chilo vitriolŭ de ferŭ și 2 Chilo acidŭ carbolicŭ în 20 litre de apă. In localitățĭ mai micĭ și case private are sĕ se efectueze acéstă desinfectare prin cantitățĭ corĕspundĕtóre și mai micĭ din amintita soluțiune.

Desinfectarea nepremersă acestei curățirĭ are sĕ o arăte anteprenorulŭ curățirei umblătorilorŭ în fie-care casŭ singuraticŭ subscr. căpitănatŭ.

Grămădirea rĕmășițelorŭ din bucătăriă și a altorŭ gunóie, carĭ contribue la infectarea aerului, este interdisă atâtŭ în curțile birturilorŭ câtŭ și în casele private.

Umblătorile din curțile birturilorŭ și ospĕtăriilorŭ au ca sĕ se curețe celŭ puținŭ totŭ la 4 — 5 Sĕptĕmânĭ; peste totŭ are sĕ se observe cea mai posibilă curățeniă a tuturorŭ locurilorŭ publice, ulițelorŭ, canalurilorŭ, umblătorilorŭ, didirilorŭ publice și a caselorŭ private.

In acele curțĭ, unde există ciubare pentru urinŭ, are ca sĕ se presare loculŭ, împrejurulŭ ciubărului, în o estindere de ½ metru varŭ de gasŭ și în fie-care a douĕ di are sĕ se dispună golirea ciubărului, pedepsindu-se la casŭ contrarŭ călcarea acestei disposițiunĭ cu tótă stricteța.

II.

Toțĭ pasagerii, carĭ sosescŭ în Brașovŭ, locuiéscă aceia în hotelurĭ, séu în case private, suntŭ de a se controla în privința sĕnĕtățeĭ și fie-care casŭ de bólă, are sĕ se aducă îndată la cunoscință căpitănat. orășenescŭ.

III.

Sĕ concede numai vinderea remediilorŭ nedefectuóse de nutremêntŭ și bĕuturĭ; póme necópte, zarzavaturĭ stricate și putrede etc. suntŭ interdise de a se vinde.

Pentru ca amintitele disposițiunĭ sĕ se pótă efectua cu tótă stricteța, este fie-care locuitorŭ recercatŭ, ca, în interesulŭ binelui întregei populațiunĭ, fie-care inconvenientŭ sĕ-lŭ arate celui mai de aprópe organŭ polițianŭ.

Brașovŭ, în 19 Iuliu 1886.

Căpitănatulŭ orășenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Esposița de industriă

a Brașovului.

Esposițiunea sĕ va deschide în Podulŭ-Bătușilorŭ la 8 Augustŭ a. c. st. n. Listele de însinuare s'au înapoiatŭ esposanților, și li s'a avisatŭ spațiulŭ ce-i-se vine fie-căruia.

Timpulŭ s'apropiă cu grabă, de aceea esposanții suntŭ provocați a preda obiectele de espusŭ amploiatului însărcinatŭ cu primirea lorŭ în Podulŭ-Bătușilorŭ dela 24 Iuliu încolo până celŭ mai târdiu în 31 Iuliu a. c. Primirea obiectelorŭ se va adeverí pe lista de insinuare, ce are sĕ o presente esposantulŭ.

Esposanții suntŭ învitați sĕ se țină strictŭ de terminulŭ de mai susŭ, pentru ca Comisiunea esposițiunei sĕ-și termine lucrările la timpŭ, și sĕ se pótă face deschiderea esposițiunei în 8 Augustŭ.

Obiectele predate în urma terminului de mai susŭ, se vorŭ primí numai în câtŭ spațiulŭ și timpulŭ va permite plasarea lorŭ.

Brașovŭ, 23 Iuliu 1886.

1—3

Comisiunea de insinuare

a Esposițiunei de industriă a Brașovului.

Nr. 1356
1886.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕțătorŭ ordinarŭ sistemisatŭ la scóla elementară comunală, cu limba de propunere română, din Salva, pe lângă unŭ salarŭ anualŭ de 300 fl. și afară de aceea pentru cuartirŭ și grădină 100 fl. v. a. se deschide concursŭ. Provocŭ pe toți aceia, carĭ ar voi sĕ se ocupe acestŭ postŭ, ca până la 10 Augustŭ a. c. sĕ-și trimită la mine concursele lorŭ prin respectivulŭ inspectorŭ de scóle comitatensŭ, fiindŭ scrise cu mâna proprie în limba maghiară și română și provĕdute cu timbru de 50 cr. Afară de aceea concursele au sĕ fie provĕdute cu testimoniu de preparandiă, documentŭ despre posederea limbei maghiare, precum și despre ocupațiunea de până acum; și în fine atestatŭ medicalŭ și de moralitate.

Bistrița, 19 Iulie 1886.

Iuliu Havas m. p.
inspectorŭ reg. de scól.

2—3

Nr. 1263/1886

Publicațiune de licitațiune.

Din partea subscrisului pretoru alŭ cercului Sĕliște se publică prin acésta, cumcă tóte lemnele din pădurea de stejarŭ numită „Dumbrava“ de pe teritorulŭ comunei Săcelŭ se vorŭ vinde pe calea licitațiunei publice în 30 Septemvre a. c. la 10 óre diminéța în comuna Săcelŭ în presența interesanțilorŭ, pe basa concesiunei primită dela înaltulŭ ministerŭ reg. ung. de agr. comerciŭ și industr. sub Nr. 1889/886.

Prețulŭ de strigare este după operatulŭ de specialitate rațională 18.260 fl. 74 cr. v. a.

Licitanții vorŭ avea a depune unŭ vadiu de 10% din prețulŭ de strigare, și plusoferintele va lăsa suma acésta depusă dreptŭ cauțiune până la incuviințarea licitațiunei.

Prețulŭ de cumpĕrare, din care compete comunei Săcelŭ suma de 3000 fl. și in care sumă se va computa și suma cauțiunei, se va solvi după încuviințarea licitațiunei lu o lună de dile la mâna representanțilorŭ orașului Sibiiu.

La licitațiunea acésta sĕ primescŭ și oferte în scrisŭ, provĕdute cu vadiulŭ prescrisŭ, conținĕndŭ apriatŭ primirea condițiunilorŭ, acestea sĕ vorŭ desface după finirea licitațiunei verbale.

Lemnele de vĕndare sĕ clasifică în următorulŭ modŭ:

Nr. trupinelorŭ	grosimea în cmtr.	lungimea în mtr.	Lemnŭ de stejarŭ.
444	50—80	8—20	lemnŭ fórte bunŭ pentru clădirĭ
1157	„ „	„ „	„ bunŭ „ „
1649	„ „	„ „	„ bunŭ dêr scurt „ „
1511	42—90	4—16	3071 mtr. cub. lemnŭ bunŭ de focŭ
482	42—80	4—14	1089 „ „ „ debilŭ „ „

Pădurea de susŭ zace în depărtare de 3 Kmtr. dela drumulŭ țerei de către Sibiiu, ér dela valea de unde se va începe edificarea drumului inferatŭ, pentru care s'a primitŭ deja concesiunea dela loculŭ mai înaltŭ, 5—6 Kmtr., și dela iazulŭ morii a comunei Săcelŭ 4 Klm.

Transportulŭ lemnelorŭ este fórte ușorŭ și moderatŭ.

Deslușirĭ necesarĭ sĕ dau cu plăcere. 3—3

Operatulŭ technicŭ se află la D-lŭ silvicultorŭ alŭ cercului acestuia.

Sĕliste, în 16 Iuliu 1886. **Pretorele cercului.**

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.